

Bureauonderzoek en Verkennd Booronderzoek Archeologie

Plangebied Provincialeweg Oost 64
te Haastrecht, Gemeente Vlist

Opdrachtgever
Twentepoort Oost 16a
7609 RG ALMELO
T: 0546-45 44 66
m: 06 - 21 29 71 19
E: info@bjz.nu
I: www.bjz.nu

Projectnummer
1404696

Kenmerk
EKU/DIR/HAMA/1404696

Eindredactie/kwaliteitscontrole
Drs. E.E.A. van der Kuijl

Paraaf

Datum
06-08-2015

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Colofon

Opdrachtgever	BJZ.nu Bestemmingsplannen te Almelo
Project	Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie Plangebied Provincialeweg Oost 64 te Haastrecht, gemeente Vlist
Projectnummer	140696
Titel	Bureauonderzoek en Verkennend Booronderzoek Archeologie Plangebied Provincialeweg Oost 64 te Haastrecht, gemeente Vlist
Datum en versie	06-08-2015, versie 2.0 (definitief)
Auteurs	Drs. E.E.A. van der Kuijl en mw. ing. J.F.M. Rohling – Hamaland Advies
Eindredactie	Drs. E.E.A. van der Kuijl – Hamaland Advies
Afbeelding voorzijde:	Satellietfoto van het plangebied. Bron: Maps.Google

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding.....	6
1.1 Inleiding en onderzoekskader	6
1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek.....	7
1.3 Werkwijze	7
1.4 Beleidskaders.....	8
1.5 Administratieve gegevens	9
2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel.....	11
2.1 Landschapsgenese	11
2.2 Historische ontwikkeling plangebied en omgeving	15
2.3 Archeologische waarden	19
2.4 Bouwhistorische waarden	21
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel.....	21
2.5 Beantwoording onderzoeksvragen	22
3 Booronderzoek.....	23
3.1 Werkwijze Booronderzoek	23
3.2 Resultaten	23
4 Conclusie en aanbeveling.....	25
4.1 Conclusie.....	25
4.2 Aanbeveling.....	25
4.3 Voorbehoud.....	25
4.4 Selectiebesluit	26
Gebruikte literatuur.....	27
BIJLAGEN	28

Samenvatting

Hamaland Advies heeft in opdracht van BJZ.nu te Almelo een archeologisch bureauonderzoek en verkennend archeologisch booronderzoek uitgevoerd voor de geplande nieuwbouw aan de Provincialeweg Oost 64 te Haastrecht, gemeente Vlist (zie bijlage 1). De aanleiding voor het onderzoek is de geplande sloop van bestaande opstallen en de nieuwbouw van woningen. Het plangebied heeft een omvang van circa 10.500 m².

Het terrein ligt in het nieuwe bestemmingsplan Landelijk Gebied 2014 en er is ter plaatse van de locatie de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 4' opgenomen. Onderzoek is noodzakelijk voor bodemingrepen vanaf 1.000 m² en dieper dan 30 cm-mv.

Voorafgaand aan de verlening van de vergunning in het kader van de Omgevingswet, dient een archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden conform de Wet op de archeologische monumenten zorg (Wamz). Het door Hamaland Advies uitgevoerde onderzoek bestaat uit een KNA conform bureauonderzoek, waarbij een archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld. Het verwachtingsmodel is getoetst met behulp van verkennende boringen.

Conclusie

Op grond van de bestudeerde bronnen en de waarnemingen in de omgeving, kan geconcludeerd worden dat het plangebied een hoge trefkans heeft op archeologische resten uit de periode Romeinse Tijd en van de Middeleeuwen tot en met de Nieuwe Tijd. In de periode ervoor was het gebied minder geschikt voor bewoning en is de kans op vindplaatsen en archeologische (strooi)vondsten geringer.

Gemeentelijk beleid is om in geval van planvorming en voorafgaand aan vergunningverlening voor bodemingrepen vroegtijdig archeologisch onderzoek in de vorm van een inventariserend archeologisch veldonderzoek uit te voeren. Dit om de archeologische waarden van de gronden vast te stellen en in voldoende mate aan te geven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

Op grond van de agrarische activiteiten uit het verleden en de huidige bebouwing is de natuurlijke bodemopbouw mogelijk voor een deel verstoord tot op een diepte van minstens 50cm-mv. Dit zal met het booronderzoek moeten worden bevestigd. De onderzoeksmethodiek is vervolgens met de regioarcheoloog (drs. C. Thanos) van de Omgevingsdienst Midden-Holland besproken.

Doel van het booronderzoek is de toetsing van de intactheid van de bodemopbouw en bij een intacte bodemopbouw het vaststellen van de aan- of afwezigheid van archeologische vindplaatsen en zo ja, de aard, omvang en ouderdom. Indien uit de controleboringen blijkt dat er geen sprake (meer) is van een intacte bodemopbouw en er geen indicaties zijn voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats, dan adviseren wij om geen karterend booronderzoek uit te laten voeren.

Resultaten booronderzoek

Op 16 mei 2014 is het plangebied bezocht in het kader van het geplande veldwerk. Hierbij is geconstateerd dat nagenoeg het gehele terrein verhard is met asfalt en beton rondom bebouwing die grotendeels onderkeldert is. Met de heer Thanos (regioarcheoloog Omgevingsdienst Midden-Holland) is overeengekomen dat het onverharde noordoostelijke deel van het plangebied (2.000 m²) beboord zou worden en dat als referentie voor een intacte bodem een extra boring zou worden gezet op het aanpalende (voormalige camping)terrein van Provincialeweg Oost nummer 72. Tevens zijn foto's van het gehele plangebied genomen, waaruit de huidige staat van het terrein afgeleid kan worden (zie bijlage 6).

In het totaal zijn vijf boringen gezet in het onverharde noordoostelijke deel van het plangebied, waarbij onder een recente puinrijke ophoging een betonnen vloer is aangetroffen. De bodemopbouw ter plaatse is tot minimaal 145 cm-mv verstoord, waarbij eventueel aanwezige vindplaatsen verloren zijn gegaan.

Boring 6 is in de achtertuin van het naburige perceel (huisnummer 72) gezet, waarbij een intacte bodemopbouw is geconstateerd, waarbij jonge rivierkleiafzettingen aangetroffen zijn op oeverwalafzettingen. Er zijn echter geen aanwijzingen aangetroffen dat de top van de oeverwalafzettingen bewoond zijn geweest

Op grond van de onderzoeksinspanning, waarbij een niet meer intacte bodemopbouw is aangetroffen, zien wij geen reden om vervolgonderzoek in het plangebied uit te laten voeren. Wij adviseren om het plangebied vrij te geven voor ontwikkeling en op de beleidskaart aan te geven als 'verstoord'

Voorbehoud

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk wijst Hamaland Advies erop dat dit selectieadvies nog niet betekent dat reeds bodem verstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Vlist), die vervolgens een selectiebesluit neemt.

Selectiebesluit

De resultaten en aanbevelingen uit dit rapport zijn op 10 juni 2014 getoetst en onderschreven door het bevoegd gezag, gemeente Vlist en diens adviseur de regioarcheoloog van Omgevingsdienst Midden-Holland (drs. C. Thanos). Op basis van het gepresenteerde cartografisch materiaal blijkt dat binnen het zuidelijke deel van het plangebied diverse oude sloten gelopen moeten hebben. Dit wijst op een aanzienlijke (lokale) bodemverstoring. Daarnaast ligt het plangebied in de uiterwaarden van de Hollandse IJssel, waardoor de top van de bodem bestaat uit relatief jonge afzettingen. De kans op het aantreffen van archeologische waarden in deze jonge afzettingen mag hierdoor laag worden geacht. Archeologisch vervolgonderzoek is niet nodig.

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 53 Monumentenwet 1988) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: "*Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister*". Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Het verdient aanbeveling ook de verantwoordelijk ambtenaar van de gemeente Vlist hiervan per direct in kennis te stellen.

1. Inleiding

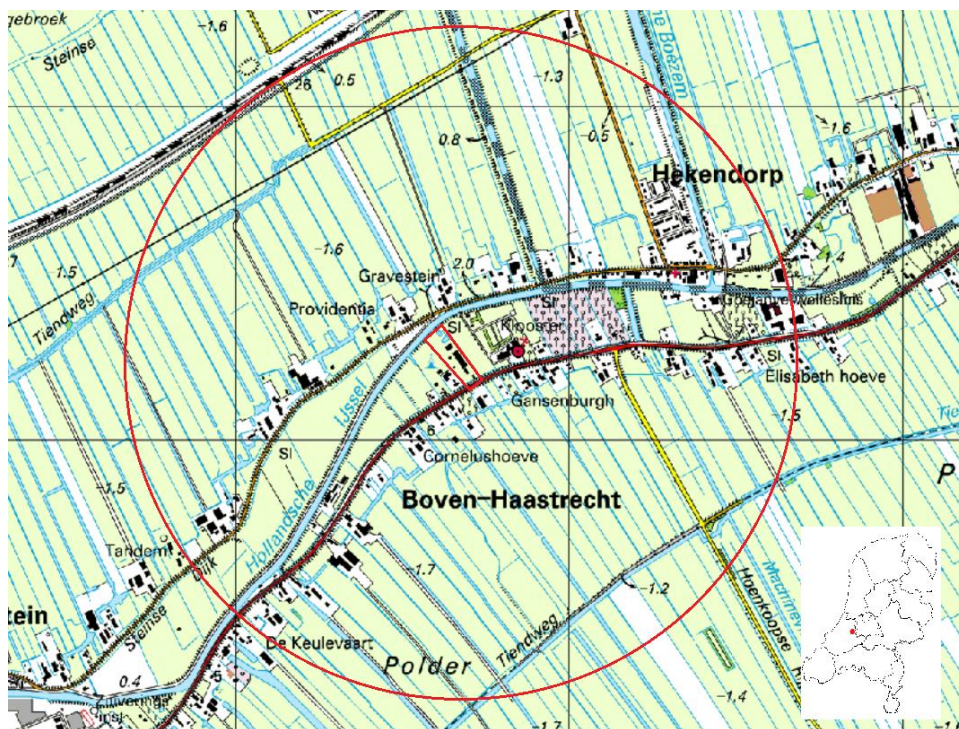
1.1 Inleiding en onderzoekskader

Hamaland Advies heeft in opdracht van BJZ.nu te Almelo, een archeologisch bureauonderzoek en veldonderzoek (verkennende fase) uitgevoerd voor het plangebied Provincialeweg Oost 64 te Haastrecht, gemeente Vlist. De aanleiding voor het onderzoek is de geplande sloop van opstallen en terreinverharding en de geplande nieuwbouw van woningen (zie bijlage 1). Het plangebied heeft een omvang van circa 10.500 m².

De onderzoekslocatie wordt volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Vlist aangeduid als een locatie zonder archeologische waarde. Echter volgens het nieuwe bestemmingsplan Landelijk Gebied 2014 is ter plaatse van de locatie de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 4' opgenomen. Onderzoek is daarom noodzakelijk voor bodemingrepen vanaf 1.000 m² en dieper dan 30 cm.

Voorafgaand aan de verlening van de vergunning in het kader van de Omgevingswet, dient een archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden conform de Wet op de archeologische monumenten zorg (Wamz).

Het bevoegd gezag, de gemeente Vlist en diens archeologisch adviseur de regioarcheoloog (drs. C. Thanos) van de Omgevingsdienst Midden-Holland, hebben de resultaten van het bureauonderzoek en het verkennend booronderzoek getoetst en onderschreven.

Afbeelding 1: Kadastrale kaart Haastrecht met plangebied in het rode kader (bron: Kademo.nl. 30-04-2014)

1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in- en om het plangebied. Op basis van de verworven informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld.

De volgende vragen zullen, indien mogelijk, beantwoord worden:

- Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?
- Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn en zo ja welke en waar (welke diepte) en in welke vorm (aard, omvang en ouderdom)?

Het antwoord op deze vragen zal worden verwerkt in een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied, waarbij aangegeven zal worden of een nader onderzoek door middel van boringen of proefsleuvenonderzoek nodig zal zijn of niet.

- Is aanvullend veldonderzoek door middel van boringen en/of proefsleuvenonderzoek noodzakelijk?

1.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (protocol 4002: Bureauonderzoek, KNA, versie 3.3) en bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Afbakenen Plan- en onderzoeksgebied, vermelden overheidsbeleid, vaststellen consequenties toekomstig gebruik (KNA-LSO1)
2. beschrijving van het huidig gebruik (KNA LSO2);
3. beschrijving van de historische situatie en de mogelijke verstoringen KNA LSO3);
4. beschrijving van de bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijk kenmerken (KNA LSO4);
5. het opstellen van een specifieke verwachting en formulering onderzoeksstrategie (KNA LSO5).

Om tot een gefundeerd archeologisch verwachtingsmodel te komen is voor het onderzoek relevant bronnenmateriaal geraadpleegd. Door informatie uit verschillende invalshoeken samen te voegen ontstaat de mogelijkheid dwarsverbanden te leggen tussen de diverse brontypen en aan de hand hiervan een geïntegreerd archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. De gegevens voor het bureauonderzoek zijn conform de uitvoeringsvoorwaarden voor een bureauonderzoek van gemeente Vlist ontleend aan:

- Archis, het geautomatiseerde archeologische informatiesysteem voor Nederland
- geomorfologisch, geologische, bodemkundig, topografisch en historisch kaartmateriaal;
- Nota Archeologie en Beleidskaart archeologie van de gemeente Vlist (2011)
- Bodemkundige informatie uit milieurapporten aangeleverd door drs. C. Thanos, Omgevingsdienst Midden-Holland.
- Afstemming over de onderzoeksmethodiek met de regioarcheoloog, drs. C. Thanos
- relevante archeologische rapporten en publicaties.

Wij zijn de heer Thanos zeer erkentelijk voor het aanleveren van de onderzoeksrapporten van het milieukundig bodemonderzoek.

1.4 Beleidskaders

Rijksbeleid

In 1992 werd in Valetta door de Ministers van Cultuur van de bij de Raad van Europa aangesloten landen het 'Europees Verdrag inzake de bescherming van het Archeologisch Erfgoed', beter bekend onder de naam 'Verdrag van Malta', ondertekend. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is op 1 september 2007 in werking getreden. De nieuwe wet heeft zijn beslag gekregen via een wijziging van de Monumentenwet 1988, aanpassingen in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en enkele andere wetten en met de invoering van de Wabo (2010). Met de nieuwe Wet op de Archeologische Monumentenzorg is het accent komen te liggen op het streven naar het behoud en beheer van archeologische waarden in de bodem (in situ) en het beperken van (de noodzaak van) archeologische opgravingen. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is tevens het principe 'de verstoorder betaalt'. Bij het voorbereiden van werkzaamheden die het bodemarchief kunnen verstoren (zoals de aanleg van een weg, een nieuwe woonwijk, een bedrijventerrein), dient onderzocht te worden of daardoor archeologische resten verstoord kunnen worden. Als uit het onderzoek blijkt dat er archeologische waarden aanwezig zijn en deze niet ter plaatse behouden kunnen blijven, dan dient de initiatiefnemer van het werk de kosten te dragen die gepaard gaan met het opgraven en conserveren van de plaats. Met de introductie van de nieuwe wet zijn de kerntaken en bestuurlijke verantwoordelijkheden van gemeenten veranderd. Eén van de belangrijkste consequenties is, dat gemeenten een centrale rol is toegekend in de bescherming van archeologisch erfgoed. In de wet is bepaald, dat gemeenten door inzet van een planologisch instrumentarium het archeologisch belang dienen te waarborgen.

Bescherming van het archeologisch erfgoed kan onder meer vorm krijgen door in bestemmingsplannen regels ter bescherming van bekende en te verwachten archeologische waarden op te nemen. In de regelgeving is vastgelegd dat in het kader van een omgevingsvergunning van de aanvrager geëist kan worden dat hij een rapport overlegt waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein voldoende is vastgesteld. Voor de toetsing van archeologische waarden is een archeologisch bestel ontwikkeld, waarmee de archeologische waarde van een terrein bepaald kan worden door middel van een getrappt systeem van onderzoek. In het kader van het vrijstellingsbesluit volstaat in eerste instantie een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO-K).

Provinciaal Beleid

Het provinciaal beleid van Zuid Holland t.a.v. cultuurhistorie en archeologische monumentenzorg is vastgelegd en nader uitgewerkt in de "*Nota Archeologie, provincie Zuid Holland*"

Op het gebied van monumenten, archieven, archeologie, bibliotheken en media vervult de provincie een aantal taken die wettelijk zijn bepaald:

Voor het provinciale beleid zijn drie hoofddoelen te onderscheiden:

- A. voorlichting, kennisoverdracht en draagvlakverbreding;
- B. instandhouding en behoud (van archeologisch erfgoed in de grond);
 1. actieve bescherming
 2. beheer en benutting bodemarchief
 3. toetsing en advisering
 4. begeleiding en stimulering van non destructief archeologisch onderzoek
 5. handhaving
- C. inpassing en hergebruik (van het archeologisch erfgoed boven de grond).
 1. begeleiding en stimulering van destructief archeologisch onderzoek
 2. depots voor bodemarchief

Het beleid van de Provincie Zuid-Holland richt zich, conform het Rijksbeleid en de WAMZ op het behouden van archeologische waarden op de plaats waar de waarden zijn aangetroffen. Bij het opstellen van een ruimtelijk plan dient onderzoek te worden gedaan naar de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. Het provinciale beleid aangaande archeologie staat vermeld in de vier verschillende Streekplannen van Zuid-Holland.

Gemeentelijk beleid

Gemeente Vlist beschikt over eigen archeologiebeleid. Voor de onderbouwing en uitvoering van het archeologiebeleid is in 2011 het rapport "Cultuurlandschap in beleid Gemeente Vlist, Een archeologische beleidskaart" opgesteld. Dit rapport en de bijbehorende kaart zijn op augustus 2011 vastgesteld door de raad en dienen als uitgangspunt voor de nog op te stellen ruimtelijke plannen.

In overleg met de gemeentelijk archeoloog is de beleidsadvieskaart gebruikt als toetsingskader voor de archeologische verwachting. Verder zijn de landelijke en provinciale richtlijnen leidend voor het opstellen en toetsen van het onderhavig onderzoek.

1.5 Administratieve gegevens

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Datum	18-05-2014	
Opdrachtgever	BJZ.nu, dhr. W. Bekke	
Uitvoerder	Hamaland Advies	
Bevoegd gezag	Gemeente Vlist	
Beheer en plaats documentatie	Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem	
Provincie	Zuid Holland	
Plaats	Haastrecht	
Gemeente	Vlist	
Toponiem	Provincialeweg Oost 64	
Kaartblad	38 ^B	
x,y coördinaten		X,Y
	NW	144574, 447315
	NO	114113, 447352
	ZW	114680, 447156
	ZO	114735, 447186
Centrumcoördinaat		114654, 447248
Hoogte centrumcoördinaat	0,42m -NAP (bron: www.ahn.nl, AHN2),	
Kadastrale gegevens	Gemeente Vlist, sectie, nummer	
CIS code/Archis onderzoekmeldingsnummer	61.443	
Oppervlakte plangebied	10.500 m ²	
Oppervlakte onderzoeksgebied	10.500 m ²	

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Huidig grondgebruik	Industrieel gebruik (voormalige palingkwekerij en opslag)
Toekomstig grondgebruik	Woningbouw
Bodemtype	Rn95A Rivierkleigrond (Formatie van Echteld)
Geomorfologie	3K26 Lage ruggen en heuvels (oeverwalafzettingen)
Geologie	Dekzandafzettingen van de Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden)
Periode	Periode: Mesolithicum t/m Nieuwe Tijd

2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel

2.1 Landschapsgenese

Inleiding

Het plangebied ligt in de het bebouwde gedeelte van Boven-Haastrecht, gemeente Vlist en is ingeklemd tussen de Hollandsche IJssel in het noorden en de Provincialeweg (N228) in het zuiden.

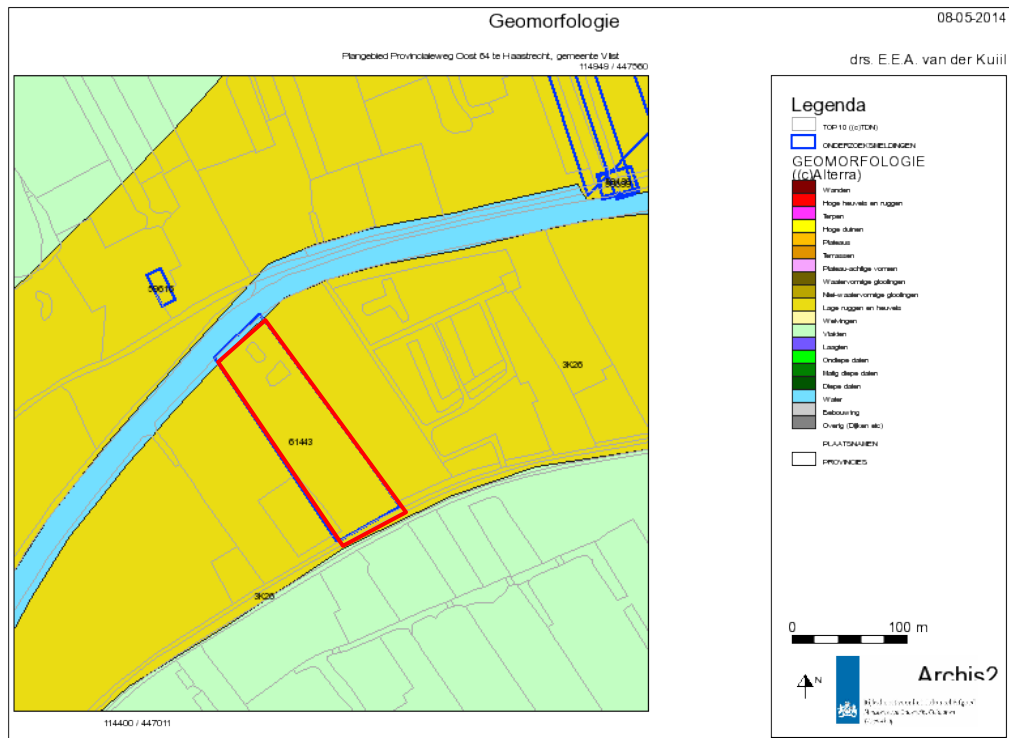
Geologie

Het plangebied wordt gekenmerkt wordt door veenontginningen uit het verleden. In het Weichselien, ten tijde van de laatste ijstijd, ligt het plangebied veel verder van de zee af dan nu. De zeespiegel staat, doordat veel water in het noordelijk gelegen landijs is opgeslagen, dan ongeveer 120 meter lager dan tegenwoordig en de Noordzee ligt grotendeels droog. Ter plaatse van het onderzoeksgebied zijn door de wind dekzanden afgezet. Deze worden gerekend tot de Formatie van Boxtel. Deze afzettingen liggen tegenwoordig op een diepte van 8,5 – 10,5 m beneden maaiveld, ongeveer 10-12 m – NAP. Het einde van de ijstijd (ongeveer 9000 v. Chr.) wordt gekenmerkt door een snelle opwarming van het klimaat. Hierdoor komt het gebied door de afsmelting van het landijs en de daarmee gepaard gaande (relatieve) zeespiegelstijging steeds meer onder invloed van de zee te staan. De grondwaterstand begint te stijgen, waardoor het landschap vernat en zich veen kan vormen (Basisveen). Vanaf circa 7000 v. Chr. komt het gebied onder directe invloed te liggen van de Rijn. Direct ten zuiden van het plangebied zijn in de ondergrond beddingafzettingen aangetroffen van de Gouderak stroomrug. Deze is actief geweest van 7600 – 6335 BP. De diepteligging van deze afzettingen varieert tussen de 6,5 en 7,7 m – NAP (5,0 – 6,2 m beneden maaiveld). Nadat de Gouderak stroomrug inactief is geworden ligt het gebied buiten de invloedssfeer van de rivieren. Vanaf 5.000 BP neemt de stijging van de zeespiegel af en begint de kust zich weer uit te breiden. Gedurende de uitbreiding van de kust vormt zich een brede reeks van strandwallen die het binnenland beschermt tegen nieuwe inbraken van de zee. Door deze voortdurende uitbreiding verdwijnt in het Midden-Subboreaal (4000 BP) de directe invloed van de zee en verzoet het gebied. Achter de strandwallen vindt op grote schaal veenvorming (Hollandveen) plaats, dat voornamelijk uit bosveen bestaat. Het veenlandschap blijft intact totdat rond 1805 BP de Hollandse IJssel, ontstaan uit een afsplitsing van de rivier de Lek, nabij het huidige Haastrecht komt te liggen. Door de ligging van de stroomrug kan er tijdens overstromingen vanuit de rivier klei afgezet worden die het veen bedekt. Hierdoor kan er een laagsgewijze afwisseling van klei, humeuze klei en veen aanwezig zijn in de top van het profiel (circa 50-100 cm beneden maaiveld). Deze overstromingen hebben plaatsgevonden tot het moment van bedijken van de rivier rond 1285 AD.

Geomorfologie

Het plangebied ligt op een stroomrug (rivier inversierug), ook hier ligt de overgang van de stroomrug naar de ontgonnen veenvlakte ter hoogte van de Provincialeweg (N228) ten zuiden van het plangebied.

Op de geomorfologische (bron: Archis2) kaart wordt het plangebied getypeerd als lage ruggen en heuvels (3K26, zie afbeelding 2). In het plangebied worden overslag- en oeverwalafzettingen verwacht op een afwisselende gelaagdheid van het Hollandveen Laagpakket (mits niet ontgonnen) met de Formatie van Echteld, veen afgewisseld met rivierklei- en / of zand.

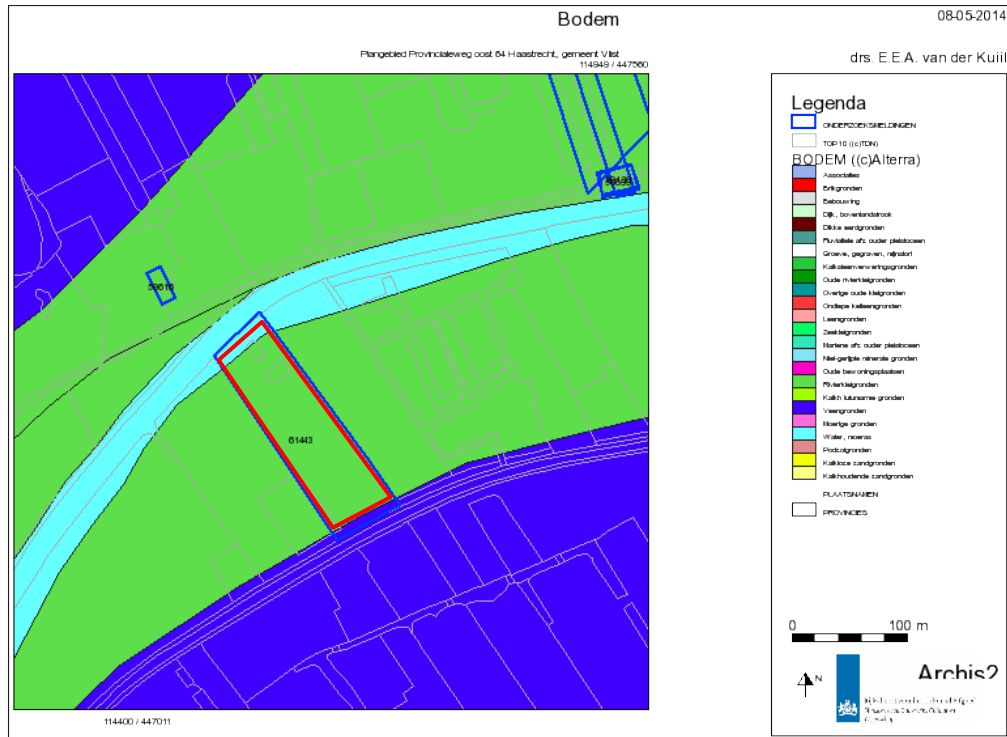
Afbeelding 2: Geomorfologie met de situering van het plangebied binnen het rode kader (bron Archis)

Bodem

Uit referentieboringen in de omgeving van het plangebied blijkt dat de bodem bestaat uit een pakket van jonge rivierkleiafzettingen van ongeveer 1 meter met daaronder een zandpakket met een dikte van rond de 5 meter (bron: Dinoloket).

Volgens de bodemkaart ligt het plangebied in een zone met Kalkhoudende poldervaaggronden (zware zavel en lichte klei). Het betreft jonge rivierkleiafzettingen van voor de bedijking van de Hollandse IJssel. Deze afzettingen worden gerekend tot de Formatie van Echteld. Dit komt overeen met de kleilaag van 1 meter die te zien is in de boringen van het Dinoloket. De weg ten zuiden van het plangebied ligt net op de overgang naar Waardveengronden op bosveen (of eutroof broekveen).

Het plangebied is op de bodemkaart getypeerd als rivierkleigrond (Rn95A, zie afbeelding 3). De diepere ondergrond is geclassificeerd als een associatie van M13/M20 (Zeeklei, bron: Bodemkaart 1:250.000, Bodemdata 2011).

Afbeelding 2: Bodemkaart met de situering van het plangebied binnen het blauwe kader (bron Archis)

Milieukundig onderzoek

In opdracht van Dhr. G. Backx heeft Hopman en Peters BV een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op een verdachte deellocatie bij Viskwekerij Backx Bv aan de Provincialeweg Oost 64 te Haastrecht (Hopman en Peters, 1995). Dit maakt deel uit van het huidige plangebied. Het veldwerk is uitgevoerd op 4 juli 1995 en heeft bestaan uit:

- het uitvoeren van 2 handboringen tot ca. 3m-mv;
- het uitvoeren van 1 handboring tot ca. 4m -mv;
- het plaatsen van 1 freatische peilbuis met filter van 2,0 tot 3,5 m -mv (peilbuis 101);
- het doen van zintuiglijke waarnemingen;
- het nemen van grondmonsters;
- het bemonsteren van het grondwater.

Tijdens het veldwerk is het opgeboorde materiaal beschreven en zintuiglijk beoordeeld. Aan de hand van deze gegevens kan de volgende geschematiseerde bodemopbouw worden afgeleid:

0,0 - 1,2 m -mv: zandige klei, grijs;

1,2 - 2,0 m -mv: klei, bruin;

2,0 - 3,0 m -mv: kleihoudend zand, grijs;

3,0 - 3,5 m -mv: matig fijn zand, grijs;

3,5 - 4,0 m -mv: matig fijn zand, wit.

Het freatisch grondwater ter plaatse bevindt zich op circa 2,8 m -mv.

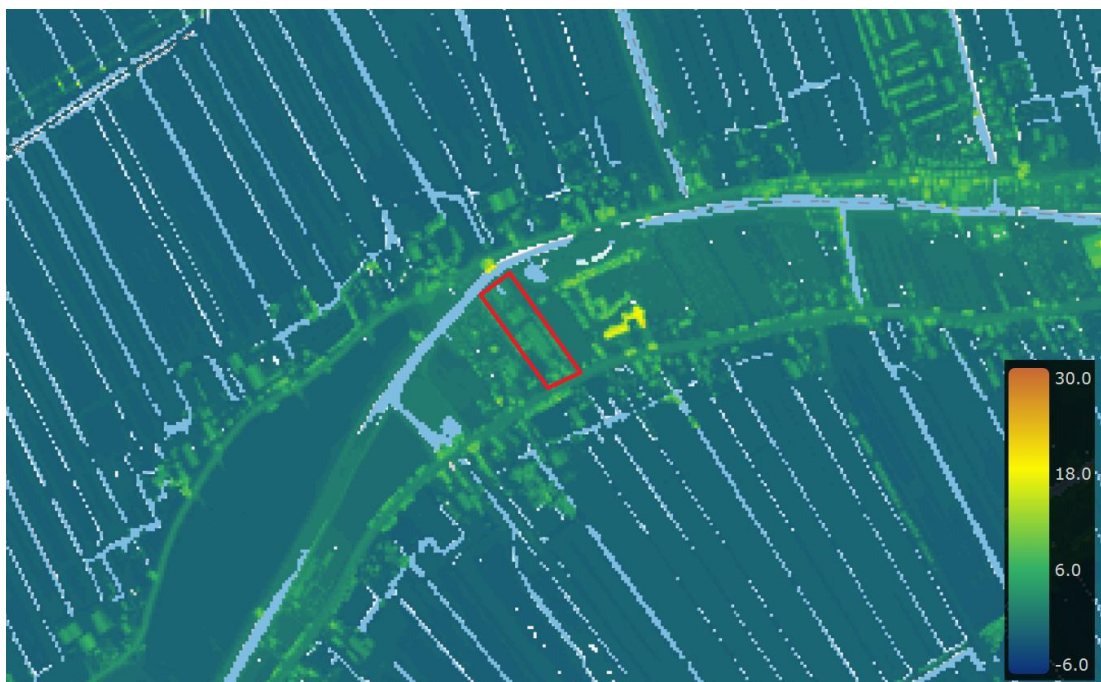
Tevens is op het nabij gelegen perceel met huisnummer 72 (een campingterrein) in 2011 milieukundig verkennend bodemonderzoek verricht door Lawijn Milieuadvies uit Polsbroek (Lawijn, 2011). Uit het bodemonderzoek kan de navolgende bodemopbouw worden afgeleid. De bovengrond van de locatie bestaat uit matig siltige klei. In de ondergrond, vanaf circa 0,5 meter beneden maaiveld, wordt zwak zandige klei aangetroffen, dat op een diepte van circa 2,0 meter beneden maaiveld overgaat in zwak siltig zand.

Grondwater

Het plangebied heeft grondwatertrap III (G.H.G tussen <40 cm onder het maaiveld, G.L.G. 50-80 cm onder maaiveld).

Hoogte

Op de Algemene Hoogtekaart Nederland heeft het plangebied een redelijk gelijkmatige hoogteligging en een maximale hoogte van 0,4m-NAP (zie Afbeelding 3).

Afbeelding 3: Hoogtekaart van het plangebied binnen het rode kader (bron: AHN2).

Gaafheid bodem

Door de vroegere bewerking van de grond kan de bodem naar verwachting verstoord zijn geraakt tot op een ploegdiepte van circa 50cm-mv. De bodem is ter plaatse van de huidige (te slopen) opstallen tot minimaal 80 cm-mv verstoord.

Milieu- en geotechnische gegevens

Het project bevindt zich nog in de ontwerpfase. Derhalve zijn nog geen actuele milieutechnische- en geotechnische rapporten voorhanden bij de opdrachtgever.

Uit het dinoloket is op de locatie één geologische boring bekend (zie Afbeelding 4).

De geologische boring (datum onbekend) met nummer B38B1751 geeft een gedetailleerd beeld van de bodem tot op een diepte van 6 meter. Vanaf het maaiveld tot het einde van de boring bestaat de bodem uit 1 meter klei, daaronder fijn tot matig fijn zand. De zandlagen (dekzandafzettingen) onder de 0,25m-mv behoren bij de Formatie van Boxtel.

Afbeelding 4: Ondergrondse gegevens met het plangebied in het rode kader (bron: dinoloket.nl)

2.2 Historische ontwikkeling plangebied en omgeving

Het plangebied valt onder Haastrecht, gemeente Vlist en ligt in het buurtschap Boven Haastrecht tussen het Hollandsche IJssel en de Provincialeweg Oost (N228).

Haastrecht¹

Rond het jaar 1.000 bestond het gebied van de huidige gemeente Vlist vooral uit moerasbos. Eind 10^e eeuw of begin 11^e eeuw wordt gestart met de ontginning van het veengebied waarbij het verloop van de Hollandse IJssel als basis gediend heeft.

Rond 1100 ontstaat Haastrecht (Havekesdreth) op de plaats waar de Vlist uitmondt in de Hollandsche IJssel. Al snel ontstond een flinke nederzetting met een 'kasteel'.

Rond 1200 wordt de nederzetting Stolwijk gesticht door de bisschop van Utrecht. Regelmatig zijn er overstromingen. In Haastrecht bouwen de bewoners een houten vesting op hoogste delen langs de Hollandse IJssel/uitmonding van Vlist (Kerkplein). In de 14 eeuw wordt door graaf Albrecht van Beieren de vrijheid van tolheffing geregeld en daarmee het stadsrecht. Maar recent is vastgesteld dat Haastrecht reeds in 1301 stadsrechten heeft verkregen. In deze eeuw werd het eerste kerkgebouw gebouwd (Kerkplein). De Reformatie in de streek begint in 1570. In de dorpen zijn er geloofsverschillen. Er ontstaan twee kloosters: in Stein met Erasmus 16e eeuw, Dominicanessen in de dorpskern van Haastrecht.

Boven-Haastrecht (buurtschap)²

Boven-Haastrecht is een buurtschap in de gemeente Vlist en is grotendeels gelegen in de Polder groot-Keulevaart. Het lintvormige plaatsje ligt langs de N228 en de Hollandsche

¹ http://www.historischevereniginghaastrecht.nl/index_bestanden/Page312.htm

² <http://nl.wikipedia.org/wiki/boven-haastrecht>

IJssel. In de buurtschap bevinden zich onder meer de Corneliushoeve, Ganssburgh en het klooster Sint-Gabriël. Het ligt ongeveer 2,5 kilometer ten noordoosten van Haastrecht.

De boerderij Ganssburgh (Provincialeweg Oost 83) langs de provincialeweg richting Oudewater is een voormalige steenplaats aanwezig die stamt uit omstreeks 1670. Het stenen beeldmerk dateert uit de jaren tussen 1690 en 1700³.

Hekpijlers van de voormalige steenplaats Ganssburgh in Haastrecht, op een aquarel van J. Verheul Dzn uit 1929. In: Gemeentelijke Archiefdienst Rotterdam.

Sint-Gabriël (Provincialeweg Oost 60-62) is een klooster met bijbehorende kerk van de paters Passionisten in het Zuid-Hollandse Haastrecht (gemeente Vlist) aan de Provincialeweg naar Oudewater, ongeveer ter hoogte van Hekendorp. Het klooster en de kapel zijn gebouwd in de jaren 1921 en 1922. Achter het klooster aan de oever van de Hollandse IJssel bevindt zich een begraafplaats voor de paters en broeders. Een ijzeren hek geeft toegang tot de begraafplaats⁴. Het klooster is sinds 2005 aangemerkt als monument in het kader van het Monumenten Inventarisatie Programma (MIP) van de gemeente Vlist⁵.

Plangebied

Het plangebied is op de historische kaarten tot heden altijd aangegeven als een landbouwgebied. De bijzonderheden van de historische kaarten zijn hieronder weergegeven:

- In 1811 (zie Afbeelding 5) ligt het plangebied op perceel 92 van de kadastrale kaart sectie B blad 04 en heeft het de functie van bouw/weiland, op het plangebied ligt een dijk.
- Op kaarten tussen 1811 en 1936 is het plangebied nog steeds in gebruik als weiland. Tussen 1875 (zie afbeelding 7) en 1936 (zie afbeelding 8) verdwijnt de dijk die op het plangebied ligt.
- Op de kaarten (topografische kaart 38B) van 1969 (zie afbeelding 9), 1981, 1989 en 1995 (zie afbeelding 10) neemt de bebouwing aan de Provincialeweg (zuidelijke gedeelte van de het plangebied) toe.
- Na 1995 neemt ook de bebouwing op het noordelijke gedeelte van het plangebied toe tot in haar huidige vorm.

³ <http://documenten.goudanet.nl/Tidinge/2003/2003%20Zwanen%20met%20en%20zonder%20burg.pdf>

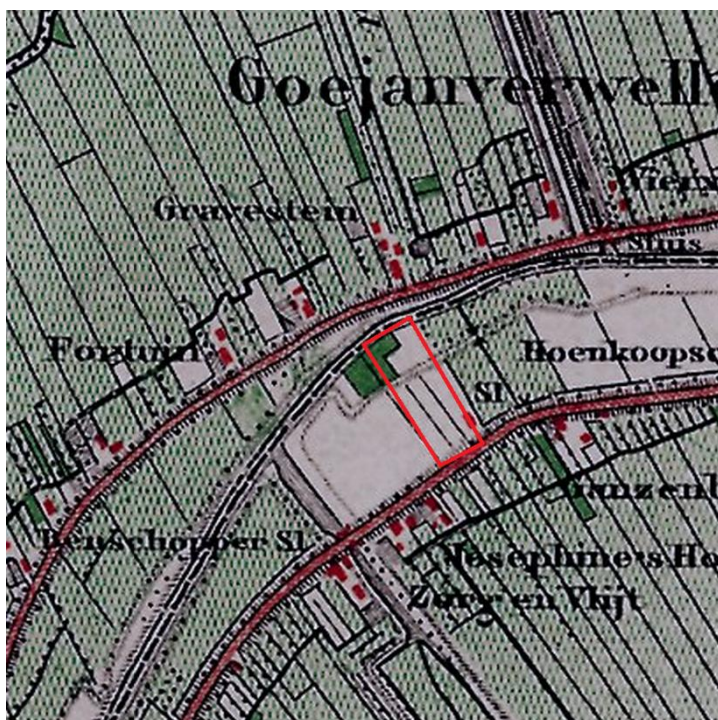
⁴ http://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Gabri%C3%ABL_%28Hekendorp%29

⁵ http://www.historischevereniginghaastrecht.nl/index_bestanden/Page384.htm

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Afbeelding 5: Kadastrale kaart uit 1811-1832 met het plangebied in het rode kader. Het noorden is naar links. (bron: watwaswaar, kaart sectie B, blad 4)

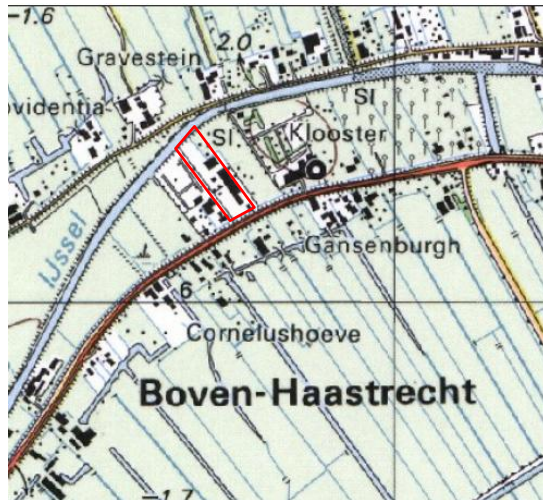
Afbeelding 6: Situatie 1875 met het plangebied in rode kader (bron: watwaswaar, bonneblad kaart 462)

Afbeelding 8: Topografische kaart 1936 met het plangebied in het rode kader (bron: watwaswaar, topografische kaart 38B)

Afbeelding 9: Situatie 1969 met het plangebied in het rode kader (bron: topografische kaart 38B)

Abbeelding 10: Situatie 1995 met het plangebied in het rode kader (bron: topografische kaart 38B)

Conclusie op basis van het beschikbare historisch kaartmateriaal:

In het verleden is het meest noordelijke gedeelte van het terrein in gebruik geweest als landbouwgrond. Wel heeft er in het verleden een dijk gelegen (nog te zien op de kaarten van 1811-1832, 1898 en 1911). Op de kaart van 1921 lijkt de dijk ter hoogte van het plangebied te zijn verdwenen en op de kaart van 1936 is de dijk geheel verdwenen rondom het plangebied.

Er stond geen bebouwing op en rond het plangebied in de periode 1811-1832. Op de kaart van 1875 is voor het eerst bebouwing zichtbaar net langs de weg ten noordoosten van het plangebied. Pas op de kaart van 1936 is bebouwing weergegeven aan de zuidoostzijde van het plangebied. Ook deze bebouwing staat vlak langs de weg.

Op dit moment is het zuidelijke deel van het plangebied deels bebouwd en een deel wordt gebruikt als tuin. Het meest noordelijke deel is deels bebouwd⁶.

2.3 Archeologische waarden

In het plangebied zelf heeft nog niet eerder archeologisch onderzoek plaatsgevonden.

Binnen een straal van ca. 1.000 m rond het plangebied zijn een onderzoeksmelding, een monument en archeologische waarnemingen bekend. Er zijn geen vondstmeldingen opgenomen in Archis (II).

Tabel 2: Onderzoeken, Waarnemingen en Monumenten, < 1000 m rondom het plangebied (bron: Archis)

	CAA-nr.	Ligging t.o.v. plangebied	Vondsten	Periode
Onderzoek Steekproef	59616	200 m NO	Aanleiding is bouwwerkzaamheden. Booronderzoek met 7 boringen tot 3 m onder maaiveld Selectieadvies: proefsleuvenonderzoek (Exaltus: Een archeologisch	

⁶ Na het veldbezoek op 16 mei bleek dat het gehele terrein op 2.000 m² na verhard is met beton en asfalt i.t.t. de vooraf verkregen informatie over het plangebied.

			booronderzoek, 2013.) Selectiebesluit: niet bekend
Onderzoek Grontmij	40903	300 m NO	Aanleiding verbetering Boezemkade Enkele Wiericke Bureauonderzoek Selectieadvies: Omdat de daadwerkelijke ingrepen ten behoeve van de verbetering van de oostelijke boezemkade nog niet zijn uitgewerkt, kan ook nog niet bepaald worden welke archeologisch kansrijke zones mogelijk bedreigd zullen worden. Indien diepgaande (>30 cm) bodemingrepen gaan plaatsvinden op of binnen 100 m van de (fossiele) stroomgordels zoals staan weergegeven op de CHS en de kaart van Berendsen, zal ter plaatse vervolgonderzoek noodzakelijk zijn om de opgestelde archeologische verwachting in het bureauonderzoek in het veld te toetsen. Dit onderzoek kan plaatsvinden in de vorm van een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen. Werkzaamheden buiten die zones hoeven niet voorafgegaan te worden door archeologisch veldonderzoek en kunnen met betrekking tot de archeologie zonder beperkingen worden uitgevoerd, mits de ingrepen geen ernstige schade en verstering van de cultuurhistorische waarden, functies en vormen veroorzaakt. (BEX 2010 GAR 921), Selectiebesluit: vervolgonderzoek (booronderzoek)
Onderzoek Oranjewoud BV	50899	300 m NO	Aanleiding: infrastructurele werkzaamheden (civiel kunstwerk, inlaat) Bureauonderzoek ter plaatse van inlaat Hekendorp (Vossen, 2012)
Onderzoek Grontmij	52960	400 m NO	Aanleiding: Grondwerkzaamheden verbetering Boezemkade Enkele Wiericke Archeologisch booronderzoek n.a.v Bureauonderzoek (meldingsnummer 40903) Selectieadvies: Op basis van de bodemopbouw, de archeologische beleidskaart van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk en de eventuele aanwezigheid van de Romeinse Limesweg, wordt alleen ter plaatse van locatie Noord (boringen 1 tot en met 25) vervolgonderzoek aanbevolen, in de vorm van een archeologische begeleiding (Oerlemans, 2012). Selectiebesluit: De conclusie en aanbevelingen zijn beoordeeld en overgenomen door de bevoegde overheid, de gemeente Bodegraven-Reeuwijk en de gemeente Oudewater.
Onderzoek Becker en Van de Graaf	34126	500 m ZW	Aanleiding is bouw aan Waterpark. Booronderzoek met 5 boringen tot 4 m onder maaiveld Selectieadvies: Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat het plangebied in een nat veengebied ligt. De op basis van het bureauonderzoek verwachte stroomgordel is niet binnen 4 meter beneden maaiveld aangeboord. Op basis van de resultaten van het Inventariserend Veldonderzoek wordt geadviseerd om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te laten voeren. (Berkhout, 2009, archeologisch booronderzoek Provincialeweg Oost 73) Selectiebesluit: Bovenstaand advies is overgenomen door het bevoegd gezag, de provincie Zuid-Holland
Onderzoek RAAP	22934	600m N	Aanleiding bouwwerkzaamheden polder Stein Archeologisch bureauonderzoek Selectieadvies Voor het plangebied wordt aanbevolen om d.m.v. een verkennend booronderzoek de ligging en diepteligging van de stroomgordel vast te stellen. Dit dient uitgevoerd te worden binnen de zone met de ligging van de stroomgordel volgens de CHS met een buffer van 100m daaromheen. (de Kruijff, archeologisch bureauonderzoek, 2007 Selectiebesluit: onbekend
Onderzoek Oranjewoud	59130	300 m NO	Aanleiding Infrastructurele werkzaamheden (civiel kunstwerk inlaat Hekendorp)

BV	Archeologische begeleiding Projectnr. 247081.00 247081 Selectieadvies: geadviseerd is om het plangebied vrij te geven (Tolsma, archeologische begeleiding, 2013).
----	--

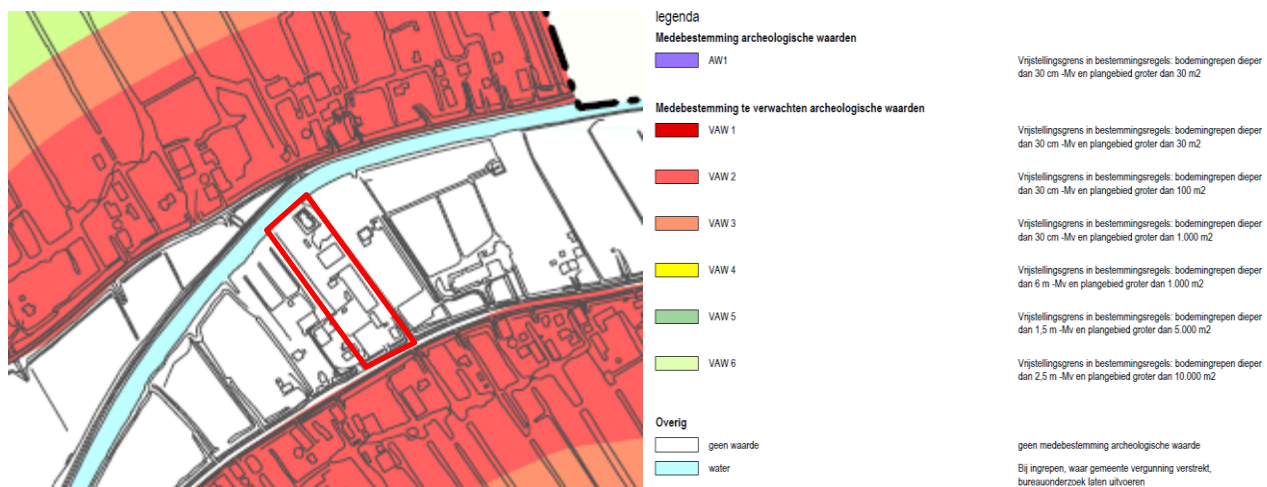
2.4 Bouwhistorische waarden

Op grond van het uitgevoerde historisch cartografisch onderzoek blijkt dat het plangebied pas vanaf halverwege de 20ste eeuw gedeeltelijk bebouwd is geraakt. Daarvoor was het akkerland/weidegebied. Navraag bij de opdrachtgever heeft geen nadere informatie opgeleverd, dan dat in het plangebied tot een paar jaar geleden een palingkwekerij gevestigd was. In het plangebied zijn dan ook geen relevante bovengrondse en ondergrondse bouwhistorische waarden te verwachten.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van de bekende geologische, landschappelijke, aardkundige, archeologische en historische gegevens in en rond het plangebied kan de archeologische verwachting worden bepaald. De archeologische verwachting van het plangebied conform de gemeentelijke beleidskaart RAAP, raapnotitie 3735, 2011) is in de navolgende tabel opgenomen:

Verwachting	beleidsadvies
Geen waarde	geen medebestemming archeologische waarde

Afbeelding 7: Beleidskaart archeologie gemeente Vlist (bron: Raap notitie 3735) plangebied in het rode kader.

Op de plankkaart in het nieuwe bestemmingsplan Landelijk Gebied 2014 is ter plaatse van de locatie echter de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 4' opgenomen. Onderzoek is daardoor noodzakelijk voor bodemingrepen vanaf 1.000 m² en dieper dan 30 cm.

Het plangebied ligt in een laagveengebied en ligt ten westen van het rivierengebied en ten oosten van een zeekleigebied. In de late steentijd waren de stroomruggen in de omgeving van het plangebied geschikt voor bewoning. Door de toename van de veengroei werd het gebied daarna grotendeels onbewoonbaar. In de loop van de middeleeuwen en in de nieuwe tijd werd begonnen met de ontginning van het veengebied. Na de bedijking van de Hollandse IJssel is het plangebied grotendeels binnendijks komen te liggen. De ontginningen en het gebruik als akkergrond zorgden voor krimp en oxidatie van het veenpakket en hadden maaiveldvaling tot gevolg. De hogere plekken (de stroomruggen) bleven in trek als woongebied. Boringen in de directe omgeving van het plangebied (Dinoloket boringnummer

B38B1751) tonen aan dat de bovenlaag uit een humeus pakket fluviatiele klei van ca. 1,0 m dikte bestaat en dat zich daaronder tot een diepte van 6 meter een zandpakket van zwak siltig, matig fijn zand bevindt. Ter plaatse van het plangebied bevinden zich in de diepere ondergrond afzettingen van de Gouderakstroomrug (6.400 tot 5.300 jaar BP) .

2.5 Beantwoording onderzoeksvragen

Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?

De bodem is opgebouwd uit een relatief dikke (ca. 1,0 m) bouwvoor van fluviatiele klei op een ondergrond van pleistoceen zand. Op grond van de agrarische activiteit vanaf de late middeleeuwen tot halverwege de 20ste eeuw is de natuurlijke bodemopbouw mogelijk voor een deel verstoord tot een (ploeg)diepte van ca. 50cm. Na 1969 tot heden is het plangebied gedeeltelijk bebouwd.

Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn en zo ja welke en waar (welke diepte) en in welke vorm?

Door de ligging van het plangebied op de Gouderakstroomrug geldt een hoge trefkans voor vindplaatsen vanaf het Mesolithicum tot aan de Bronstijd⁷. Echter de hoge trefkans wordt niet bevestigd door waarnemingen en monumenten in de directe omgeving in Archis. Indien er vindplaatsen worden aangetroffen dateren deze vermoedelijk uit de periode Romeinse Tijd en de periode late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd. In de periode tussen de late steentijd en vroege middeleeuwen is het gebied door veenvorming niet of minder geschikt geweest voor bewoning (Zie Tabel 3).

Tabel 3: Archeologische verwachting plangebied

Periode	Verwachting	Verwachte vindplaatstypen	Verwachte grondlaag (diepte)
Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	Laag	oude akkers, sloten, ontginningssporen, woonterpen, petgaten	in of direct onder de bouwvoor
Romeinse Tijd - Vroege Middeleeuwen	Laag	veengebied	N.v.t.
Bronstijd - IJzertijd	Laag	veengebied	N.v.t.
Mesolithicum-Neolithicum	Laag	Nederzettingsterreinen, jachtkampen, haardplaatsen, vuursteenstroeringen	Top van de oeverwalafzettingen

Is aanvullend veldonderzoek door middel van boringen en/of proefsleuvenonderzoek noodzakelijk?

Ja, vanwege de verhoogde trefkans op vindplaatsen uit het mesolithicum en het neolithicum en de periode van de middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd is inventariserend veldonderzoek noodzakelijk. In relatie tot de omvang van het plangebied, houdt dit in dat er in totaal minimaal 5 verkennende boringen volgens een gelijkmatig verspringend driehoeksgrid gezet moeten worden met een edelmanboor (ø7 cm). De diepte van de boringen bedraagt minimaal 85 cm-mv, dan wel 25 centimeter in de natuurlijke ondergrond.

⁷ Tot aan het moment dat deze onder het opkomende veen verdween.

3 Booronderzoek

3.1 Werkwijze Booronderzoek

Op 16 mei 2014 is het plangebied bezocht in het kader van het geplande veldwerk. Hierbij is geconstateerd dat nagenoeg het gehele terrein verhard is met asfalt en beton rond bebouwing die grotendeels onderkeldert is. Diverse opstallen van de voormalige palingkwekerij dienen op dit moment als opslag van bouw materiaal. Omdat handboringen nagenoeg onmogelijk zijn in het plangebied, is ter plekke met de regioarcheoloog, drs. C. Thanos, afstemming gezocht over de te kiezen onderzoeksmethodiek. Met de heer Thanos is overeengekomen dat het onverharde noordoostelijke deel van het plangebied (2.000 m²) beboord zal worden en dat als referentie voor een intacte bodem een extra boring zal worden gezet op het aanpalende (voormalige camping)terrein van Provincialeweg Oost nummer 72. Tevens zijn foto's van het gehele plangebied genomen worden, waaruit de huidige staat van het terrein afgeleid kan worden (zie bijlage 6).

In het totaal zijn door E. van der Kuijl (senior KNA archeoloog) ter plaatse van het onverharde (noordoostelijke) deel van het plangebied 5 verkennende boringen gezet. Een extra boring is gezet langs de erfscheiding op het naburige perceel van provinciale west Oost nr. 72. Het archeologisch booronderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de KNA versie 3.3, specificatie VS03.

De boringen zijn zo gelijkmatig mogelijk over het onverharde noordoostelijke deel van het plangebied verdeeld, waarbij rekening is gehouden met de aanwezigheid van bomen en struiken. De exacte locaties zijn ingemeten met meetlinten en een meetwiel. Van alle boringen is de maaiveldhoogte afgeleid van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2).

Het opgeboorde sediment is in het veld bodemkundig beschreven conform de NEN 5104 en de bodemclassificatie volgens De Bakker en Schelling (1989). Alle afzonderlijke bodemlagen zijn gezeefd (bij zand) en versneden (bij klei) en geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals fragmenten aardewerk, houtskool, bot, bouw materiaal, etc.

3.2 Resultaten

Geologie en Bodem

Voor de ligging van de boorpunten wordt verwezen naar Bijlage 4. De resultaten van de boringen (de boorbeschrijvingen) zijn opgenomen in Bijlage 5. De hoofdlijn van de bodem bij een intacte bodem (boring 4) kan als volgt worden weergegeven (tabel 4).

Tabel 4: Overzicht van de aangetroffen bodemopbouw

Diepte (cm – mv)	Samenstelling	Interpretatie
0-40	Bruine iets humeuze klei met betonpuin en plasticresten	Ap1; recente ophoging
40-90	Grijs klei met humeuze brokken en plantenresten (takjes)	Ap2; recente ophoging
90-105	Grijs fijn sterk siltig zand met kleibrokjes	Ap3; recente ophoging
105	Betonvloer	Betonnen vloerverharding (kelder)

Ter plaatse van de achtertuin van nr. 72 (naastgelegen perceel) is een extra boring gezet, waarbij een intacte bodem kon worden bestudeerd. De bodemopbouw van deze boring (boring 6) is als volgt (tabel 5):

Tabel 5: Overzicht van de aangetroffen bodemopbouw

Diepte (cm – mv)	Samenstelling	Interpretatie
0-10	Gras	
10-30	Bruin matig fijn siltig zand	subrecente bouwvoor
30-50	Bruingrijze iets humeuze klei	subrecente ophoging
50-85	Bruingrijze klei met verslagen veenbrokken	Jonge rivierkleiafzetting
85-145	Grijze klei vermengd met fijn siltig zand en schelpresten	Zavel; oevernabije afzetting
145-170	Grof geel grindrijk zand met roestvlekken	C; oeverwal Oude IJssel

Interpretatie

Boring 1 is op een diepte van 130 cm-mv geëindigd in 'drijfzand' met puin. Hier is sprake van een oude keldergat, waarvan de fundering gesloopt is. Boring 2 t/m 5 in het plangebied zijn allen gestuit binnen 1,5 m-mv op een betonnen vloer. Het betreft vermoedelijk een oude keldervloer van de gesloopte bebouwing op deze locatie. Volgens de grondeigenaar, dhr. C. Vermeulen, is sprake van kartonnen kokers die als fundatie zouden zijn aangebracht. Dit bericht kan niet met behulp van het booronderzoek worden bevestigd. Wel is geconstateerd dat de oorspronkelijke bodem tot minimaal 145 cm-mv is verstoord. Hierdoor zijn geen intacte archeologische vindplaatsen meer te verwachten in dit deel van het plangebied.

Boring 6 in de achtertuin van het naburige perceel van Provincialeweg Oost nr. 72 laat een intacte bodemopbouw zien. Hier is tot een diepte van 50 cm-mv sprake van een subrecente bouwvoor die overgaat in een pakket jonge rivierklei tot op een diepte van 85 cm-mv. De kleiafzettingen gaan vanaf een diepte van 85 cm-mv geleidelijk over in zware zavel, waarbij grijze kalkrijke klei vermengd met zand is afgezet. Dit wijst erop dat het om oevernabije afzettingen gaat. Vanaf een diepte van 145 cm-mv is sprake van oeverwalafzettingen van grof grindrijk zand. Het profielverloop is geleidelijk evenals de overgangen tussen de afzonderlijke lagen. Er zijn geen indicaties (vondstmateriaal, cultuurlaag, fosfaten) aangetroffen die erop wijzen dat de top van de oeverwalafzettingen bewoond zijn geweest.

Archeologie

Tijdens het booronderzoek zijn geen relevante archeologisch indicatoren aangetroffen.

De onderzoeksstrategie is adequaat geweest voor het aantonen van samenstelling van de bodemopbouw en de intactheid van de bodemopbouw in het plangebied.

4 Conclusie en aanbeveling

4.1 Conclusie

Door de ligging van het plangebied op de Gouderakstroomgordel geldt theoretisch gezien een hoge trefkans voor vindplaatsen vanaf het Mesolithicum tot aan de Bronstijd. Echter de hoge trefkans wordt niet bevestigd door waarnemingen en monumenten in de directe omgeving in Archis. Indien er vindplaatsen worden aangetroffen dateren deze vermoedelijk uit de periode Romeinse Tijd en de periode van de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd. In de periode tussen de late steentijd en vroege middeleeuwen is het gebied door veenvorming niet of minder geschikt geweest voor bewoning.

Op 16 mei 2014 is het plangebied bezocht in het kader van het geplande veldwerk. Hierbij is geconstateerd dat nagenoeg het gehele terrein verhard is met asfalt en beton rondom bebouwing die grotendeels onderkeldert is. Met de heer Thanos (regioarcheoloog Omgevingsdienst Midden-Holland) is overeengekomen dat het onverharde noordoostelijke deel van het plangebied (2.000 m²) beboord zou worden en dat als referentie voor een intacte bodem een extra boring zou worden gezet op het aanpalende (voormalige camping)terrein van Provincialeweg Oost nummer 72. Tevens zijn foto's van het gehele plangebied genomen, waaruit de huidige staat van het terrein afgeleid kan worden (zie bijlage 6).

In het totaal zijn vijf boringen gezet in het onverharde noordoostelijke deel van het plangebied, waarbij onder een recente puinrijke ophoging een betonnen vloer is aangetroffen. De bodemopbouw ter plaatse is tot minimaal 145 cm-mv verstoord, waarbij eventueel aanwezige vindplaatsen verloren zijn gegaan.

Boring 6 is in de achtertuin van het naburige perceel (huisnummer 72) gezet, waarbij een intacte bodemopbouw is geconstateerd, waarbij jonge rivierkleiafzettingen aangetroffen zijn op oeverwalafzettingen. Er zijn echter geen aanwijzingen aangetroffen dat de top van de oeverwalafzettingen bewoond zijn geweest.

4.2 Aanbeveling

Door de grote mate van verstoring van het plangebied door de voor de palingkwekerij aangelegde onderkelderde opstallen en asfaltwegen op een puinkoffer, is de verwachting dat hiermee eventueel in de ondergrond aanwezige archeologische vindplaatsen verloren zijn gegaan. Verkennende boringen in de onverharde noordoosthoek van het plangebied (2.000 m²) hebben een bodemverstoring aangetoond tot op een diepte van minimaal 145 cm-mv (keldervloer). Een boring op het naastgelegen perceel buiten het plangebied, toont aan dat eventuele archeologische waarden te verwachten zijn in de oevernabije afzettingen (stroomgordelafzettingen) en op de top van de oeverwalafzettingen op een diepte vanaf 85 cm-mv tot 145 cm-mv. Op grond van de onderzoeksinspanning, waarbij een niet meer intacte bodemopbouw is aangetroffen, zien wij geen reden om vervolgonderzoek in het plangebied uit te laten voeren. Wij adviseren om het plangebied vrij te geven voor ontwikkeling en op de beleidskaart aan te geven als 'verstoord'.

4.3 Voorbehoud

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk wijst Hamaland Advies erop dat dit selectieadvies nog niet betekent dat reeds bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid

(gemeente Vlist) en diens archeologisch adviseur (drs. C. Thanos, regioarcheoloog), die vervolgens een selectiebesluit nemen of vervolgonderzoek noodzakelijk is of niet.

4.4 Selectiebesluit

De resultaten en aanbevelingen uit dit rapport zijn op 10 juni 2014 getoetst en onderschreven door het bevoegd gezag, gemeente Vlist en diens adviseur de regioarcheoloog van Omgevingsdienst Midden-Holland (drs. C. Thanos). Op basis van het gepresenteerde cartografisch materiaal blijkt dat binnen het zuidelijke deel van het plangebied diverse oude sloten gelopen moeten hebben. Dit wijst op een aanzienlijke (lokale) bodemverstoring. Daarnaast ligt het plangebied in de uiterwaarden van de Hollandse IJssel, waardoor de top van de bodem bestaat uit relatief jonge afzettingen. De kans op het aantreffen van archeologische waarden in deze jonge afzettingen mag hierdoor laag worden geacht. Archeologisch vervolgonderzoek is niet nodig.

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 53 Monumentenwet 1988) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *“Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister”*. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Het verdient aanbeveling ook de verantwoordelijk ambtenaar van de gemeente Vlist hiervan per direct in kennis te stellen.

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Gebruikte literatuur

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989; *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2005; *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Assen

Berendsen, H.J.A., 2008; *De vorming van het land, inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen (Fysische geografie van Nederland).

K.M. Cohen, E. Stouthamer, H.J. Pierik, A.H. Geurts (2012) *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta*. Dept. Fysische Geografie. Universiteit Utrecht. Digitale Dataset.

Hopman en Peters, 1995; *Verkennend bodemonderzoek Provincialeweg Oost 64 te Haastrecht*. Hopman en Peters, rapportnummer 95-P-202. Erichem.

Kuipers, S.F., 1991; *Bodemkunde*, Culemborg.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.3. SIKB. Gouda.

Lawijn Milieuvadvis, 2011; *Verkennend bodemonderzoek Provincialeweg Oost 72 te Haastrecht*. Rapportnr.: 10. 1 102-A 1, Polsbroek.

Thanos, C., 2014; *Beoordeling archeologisch onderzoek plangebied Provincialeweg Oost 64 te Haastrecht*. Omgevingsdienst Midden-Holland. Gouda.

Tol A.J. et al. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek Archeologie*. Status: versie 2.0. Geactualiseerd op 4 december 2012. Versie 1.0 van deze leidraad is op 30 maart 2006 vastgesteld door het CCvD.

Geraadpleegde websites:

www.archis.nl; voor informatie over waarnemingen, vondsten, onderzoeken, Bonneblad, geomorfologie, bodem en GWT

<http://natura2000.eea.europa.eu/#> voor opnemen maten en luchtfoto

www.watwaswaar.nl; voor informatie historische kaarten

www.ahn.nl; voor informatie hoogte

www.dans.easy.nl voor rapporten

<http://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens> voor informatie over boringen in de omgeving

<http://www.gpscoordinaten.nl/converteer-gps-coordinaten.php> voor converteren gps naar RD-coördinaten

www.google.maps voor luchtfoto en gpscoördinaten

www.atlasleefomgeving.nl voor informatie (als vervanger van het beëindigde KICH)

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Haastrecht> voor informatie over Haastrecht en buurtschap Boven-Haastrecht

www.gemeentevlist.nl voor archeologisch beleid

www.bodemdata.nl voor bodemdata

monumentenregister.cultureelerfgoed.nl voor monumenten

<http://www.historischevereniginghaastrecht.nl/> voor informatie over Haastrecht

<http://documenten.goudanet.nl> voor informatie over Gansenburg

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Gabri> voor informatie over het klooster

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

BIJLAGEN

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

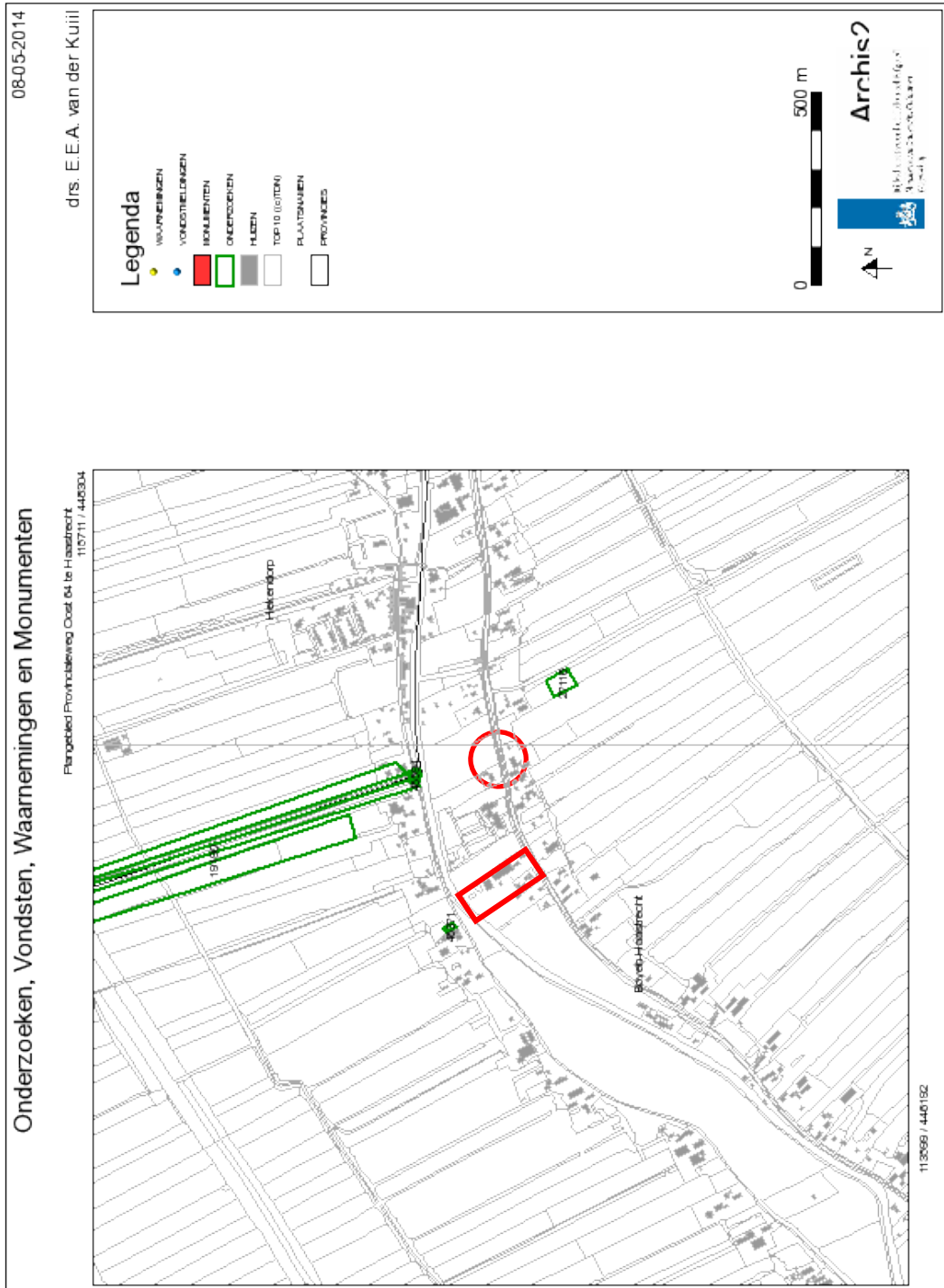
Bijlage 1: Plangebied met nieuwe situatie (in rode kader)

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Bijlage 2: Archis Onderzoeken, Waarnemingen, Vondsten en Monumenten en Bodemkaart Archis2 in de omgeving van het plangebied. Het plangebied bevindt zich binnen het rode kader

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Bijlage 3: Overzicht van geologische perioden en lijst met gebruikte afkortingen

A-horizont: Minerv (neus) bovengrond. Indien er uitspoeling van materiaal optreedt, heet deze uitspoelingshorizont ook w. -horizont.

B-horizont: Inspaningshorizont. Een horizont waaraan door inspoeling uit een hoger liggende horizont: humus, (zand of kleestands) zijn toegevoegd

C-horizont: Een horizont die weinig of niet veranderd is door bodemvorming, de moederbodem. Men kan aannemen dat de bovenliggende, al dan niet door bodemvorming veranderd, horizonten uit soortelijk materiaal zijn ontstaan.

Eenrichtig: Gronden met een goed ontwikkelde, donkere, humeuze bovengrond. De donkere bovengrond verschilt duidelijk van kleur met de ondergrond. In de ondergrond heeft geen duidelijke profielontwikkeling plaatsgevonden.

Eusiek: De bovenlaag van een bodem die is ontstaan door een jarenlang gebruik als bouwland. Een eusiek is bijvoorbeeld te vinden bij een enkelvoudig.

Gyllat: Afgesteven organisch materiaal dat bezinkt en bijdraagt tot de veenvorming.

Inhumalegrat: Graafput voor (lijke)opgraving (al dan niet in een sarcofaag van hout, lood of steen).

werkelijke BP	14C y	Litho-stratigrafie	Chronostratigrafie	Vegetatie	Archeologische perioden	Cultuurnamen
-1500 -1000	Duinkerke III				Late Mijocèneeuwen Kansjische tijd	
-500	Duinkerke II		Subatlantikum		Menomozon I toevanungrijp Midden-Romaanse tijd Vroege-Romaanse tijd	
-0	Formatie van Nieuwkoop				Late IJzertijd	
-500	Duinkerke I				Midden IJzertijd	Zelfen
-1000					Vroege IJzertijd	
-1500	Duinkerke 0				Late Bronstijd	Hietsum- Drakenstein
-2000			Subboreaal	loofbos	Vroege Bronstijd	Witlandraad
-2500					Late Neolithicum	Voorzeten Lieve Stand- Lecht Kot- E- H- K-
-3000	Caalis IV				Midden-Neolithicum	
-3500						
-4000	Caalis III					
-4500			Atlantikum			
-5000	Caalis II					
-5500						
-6000	Caalis I					
-7000			Boreaal	den		
-8000			Preboreaal	berk		
-9000			Late Dryas (koud)	bemdra		
-10000	Jugoslavien		Altaïd (warm)	den, berk		
-11000	Zwitseland		Vroege Dryas (koud)	bemdra		
-12000			Beiling (warm)	berk		
-13000	Duinkerke		Phoeniciale	geint- pool- weestijn		
-14000						
-15000			Eemien (warm)	loofbos		
-16000			Saaliën (ijldij)	geint- Medijs		
-17000						
-18000						
-19000						
-20000						
-25000						
-30000						
-35000						
-40000						

Bron: EA. WA. van, J. Smit en P. J. Waterling, 1982. Archeologie in Nederland, de afbodem van het bodemarchief, Amsterdam/Amsfoort.

- Boreaunderzoek**
- inventariserend Veldonderzoek d.m.v. verformende boringen
 - inventariserend Veldonderzoek d.m.v. kantrende boringen
 - inventariserend Veldonderzoek d.m.v. westdrendes boringen
 - inventariserend Veldonderzoek d.m.v. kantrende profielen
 - inventariserend Veldonderzoek d.m.v. waardenende profielen
- AWK** Archeologische Begeleiding
- AMK** Archeologische Monumenten Kart
- IKAW** indicatieve Kart Archeologische Wanden
- ROB** Rijksatlas voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
- ARCHIS** Archeologisch Informatie Systeem
- BP** Before Present
- CAA** Centraal Archeologisch Archief
- GLG** Gemiddeld Laagste Grondwaterstand
- GHG** Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand
- WV** WaanVeld
- NAP** Nieuw Amstelradens Peil
- RGD** Rijks Geologische Dienst
- STIBOKA** Stichting Boreau Kunsting

Periode	Soort	Locatie	Datum
Paleolithicum: tot 8000 v.C.	PALEO		vroege: 800 - 500 v.C.
	PALEOV		midden: 500 - 250 v.C.
Midden-Neolithicum: 8000 - 4000 v.C.	PALEOLB		vroege: 300.000 - 35.000 C14
	PALEOLM		laet: 35.000 C14 - 8000 v.C.
	PALEOLA		Romaanse tijd: 12 v.C. - 450 n.C.
Bronstijd: 2000 - 800 v.C.	BRONS		vroege: 12 v.C. - 70 n.C.
	BRONSV		vroege: 70 - 270 n.C.
IJzertijd: 800 - 12 v.C.	IJZ		vroege: 12 v.C. - 70 n.C.
	IJZV		vroege: 70 - 270 n.C.

Soort	Materialen	Steensoorten
Bron	MBR	Bernsteen
Goud	MAU	Bergkristal
IJzer	MFE	Dijbasas / gabbro / dioriet / dioriet
Koper	MCI	Git
Lood	PB	Griet / gneis
Messing	MME	Jasdiel / neifiet
Metsel	MKA	Kalk (steen)
Tin of lood legering	MSN	Leisaen
Zilver	MAG	Marnier
		Organisch
Bot, dierlijk	ODB	Steen
Bot, menselijk	OMB	Tefriet / basaltlava
Bot, onbekend	OBK	Tuifsteen
Gewei	OGG	Vuursteen
Hout	ODH	Zandsteen / kwarsiet
Hout / Houtheekool	OPH	
Ivoor	ODI	Onbekend
Leer / huid / bont	ODL	Niet van toepassing
Organisch	OXO	
Organisch, dierlijk	ODX	Glas
Organisch, menselijk	OMX	Keramiek
Organisch, plantaarlijk	OPX	Stak
Scheep	OSX	
Tekiel: katoen / linnen / wo / zijde	OTE	

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Bijlage 4: Boorpuntenkaart

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
 Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

● Boring
 Grens onderzoeksgebied
 Verhard

BOORPUNTENKAART	
Schaal zie tekening	
Locatie Provincialeweg Oost 64	Plaats/ gemeente Haastrecht, gemeente Vlist
Opdrachtgever BJZ.nu Dhr. W. Bekke	Centrum coördinaat met hoogte X:114654, Y:447248 0,42 m +NAP
Projectnummer 20140696	Tekenaar/datum JR / 19-05-2014

Hamaland Advies
 Advies op het gebied van Archeologie
 Milieu & Ruimtelijke Ordening

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Bijlage 5: Boorstaten

SMART

Boorstatenlegenda

Classificaties volgens de (Lutum+Silt)-Zand-Grind-driehoek

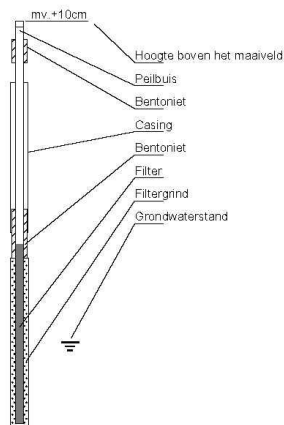
Classificaties volgens de OS-Lutum-(Silt+Zand)-driehoek

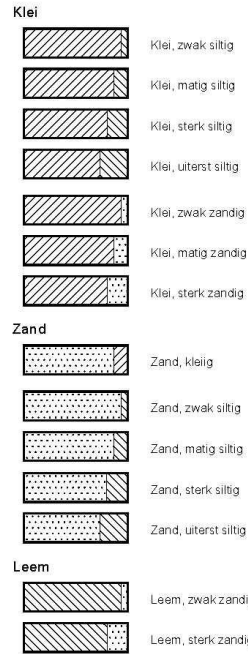
Laagaan duidingen

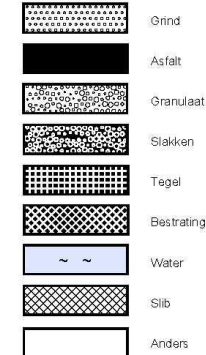
Peilbuizen

Classificaties volgens de Lutum-Silt-Zand-driehoek

Bijzondere lagen

Monsters

Detectie

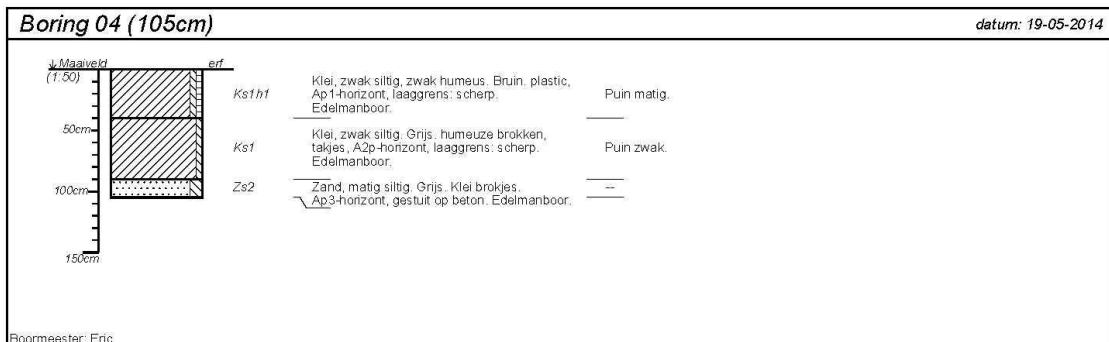
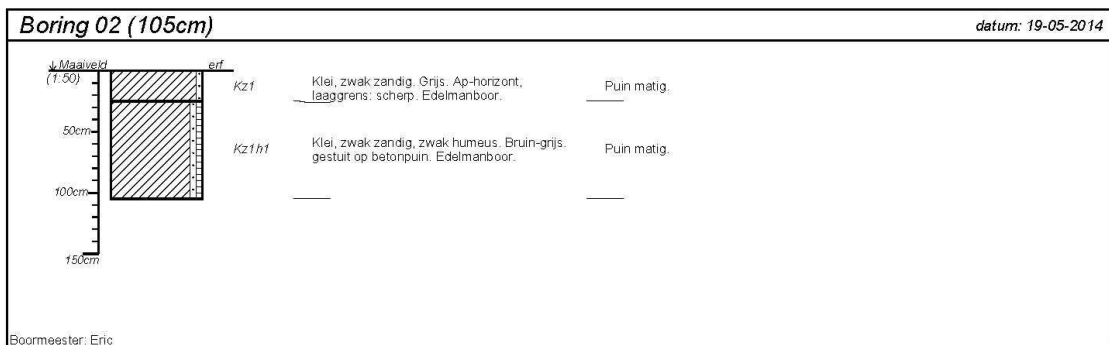
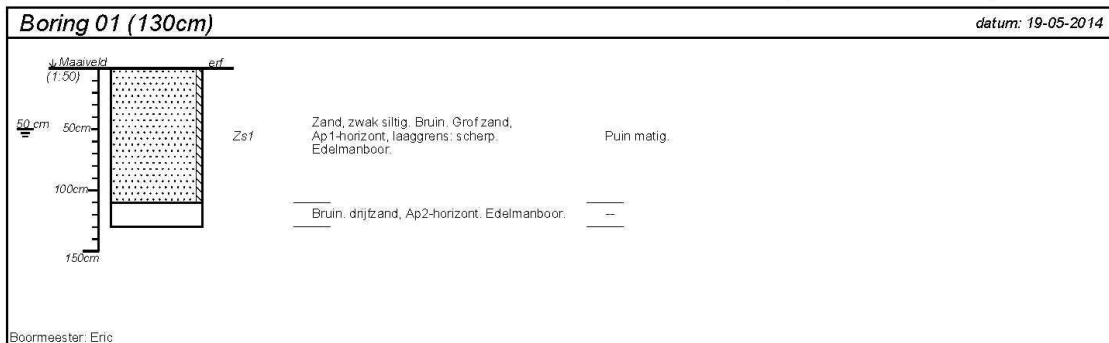
Olief/water-reactie
 1 = zwak
 2 = matig
 3 = sterk
 4 = uiterst

PID waarden
 < 0,2 ppm
 0,2 - 1,0 ppm
 1,0 - 2,0 ppm
 2,0 - 10 ppm
 > 10 ppm

getekend volgens NEN 5104

bijlage 5 boorstaten

20140696 Provincialeweg Oost 64 Haastrecht, gemeente Vlist

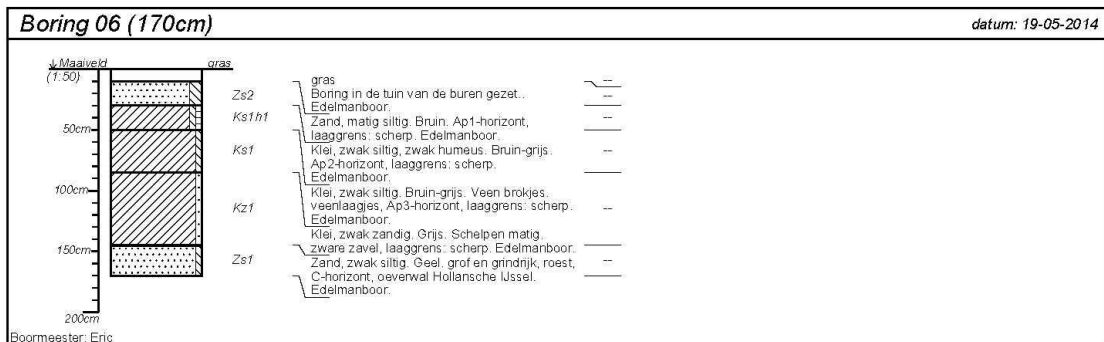
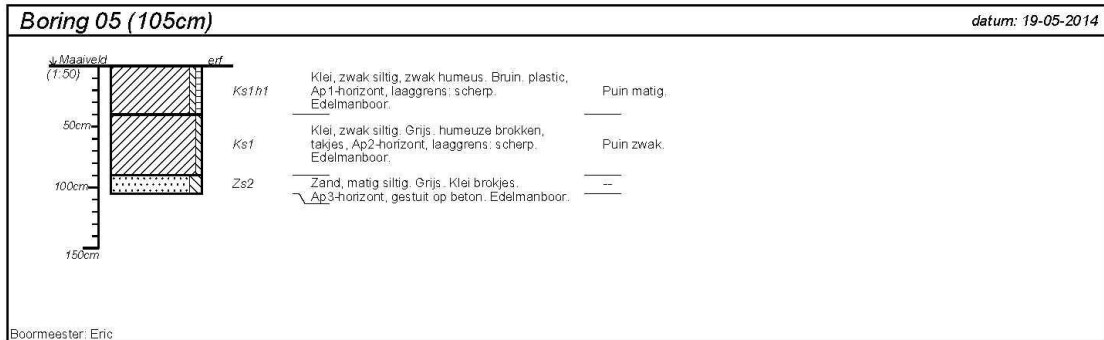

projectnummer 20140696	blad 1/2	locatieadres Provincialeweg Oost 64	 Hamaland Advies <small>Adviezen op het gebied van Archeologie, Milieu & Ruimtelijke Ordening</small>
locatie Provincialeweg Oost	opdrachtgever BJZ.nu	postcode / plaats Haastrecht, gemeente Vlist	
bureau Hamaland Advies		land Nederland	

getekend volgens NEN 5104

bijlage 5 boorstaten

20140696 Provincialeweg Oost 64 Haastrecht, gemeente Vlist

projectnummer 20140696	blad 2/2	locatieadres Provincialeweg Oost 64	 <p>Hamaland Advies <small>Advies op het gebied van Archeologie Milieu & Ruimtelijke Ordening</small></p>
locatie Provincialeweg Oost		postcode / plaats Haastrecht, gemeente Vlist	
opdrachtgever BJZ.nu		land Nederland	
bureau Hamaland Advies			

getekend volgens NEN 5104

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Bijlage 6: Foto's van het plangebied

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Noordelijke helft plangebied: foto's richting het noorden

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Centrale deel van het plangebied: foto richting het oosten en in de loods

Project : Bureau- en Verkennend Booronderzoek Provinciale weg Oost 64 te Haastrecht
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/140696

Foto's van het zuidelijke deel van het plangebied en het noordoostelijk deel van het plangebied (met het beboorde onverharde noordoostelijke deel op de achtergrond)